

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ВІДКРИТИЙ МІЖНАРОДНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
РОЗВИТКУ ЛЮДИНИ «УКРАЇНА»
ЛУЦЬКИЙ ІНСТИТУТ РОЗВИТКУ ЛЮДИНИ
УНІВЕРСИТЕТУ «УКРАЇНА»

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ СУЧАСНОЇ ОСВІТИ ТА НАУКИ В КОНТЕКСТІ ЄВРОІНТЕГРАЦІЙНОГО ПОСТУПУ

Матеріали IV Міжнародної науково-практичної конференції

(Луцьк, 26–27 квітня 2018 року)

Луцьк
Вежа-Друк
2018

*Рекомендовано до друку вченою радою
Луцького інституту розвитку людини Університету «Україна»
(протокол № 5 від 28.03.2018 р.)*

Рецензенти:

Земзюліна Наталія Іванівна – доктор історичних наук, професор, директор навчально-наукового інституту історії і філософії Черкаського національного університету імені Богдана Хмельницького;

Дем'янчук Олександр Никанорович – доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри методики викладання мистецьких дисциплін Кременецької гуманітарно-педагогічної академії імені Тараса Шевченка.

А 43 Актуальні проблеми сучасної освіти та науки в контексті євроінтеграційного поступу : матеріали IV Міжнародної науково-практичної конференції (Луцьк, 26–27 квітня 2018 року) / упоряд. О. А. Бундак, Н. В. Ляшук, Н. Г. Конон. – Луцьк : Вежа-Друк, 2018. – 228 с.

Випуск вміщує статті з актуальних проблем сучасної освіти та науки, розвитку бібліотечної, архівної справи та соціальних комунікацій в умовах європейської інтеграції; питань впровадження інформаційних технологій в освітній процес; тенденцій розвитку соціальних технологій та психолого-консультативної діяльності; економіко-правових аспектів і туристично-рекреаційної роботи в науково-освітньому просторі; проблем фізичного виховання, зміцнення та відновлення здоров'я.

Видання розраховане на науковців, викладачів, аспірантів, студентів.

Автори опублікованих матеріалів несуть повну відповідальність за достовірність і точність наведених фактів, цитат, статистичних даних, власних імен та інших відомостей. Думки авторів тез і статей можуть не збігатись із позицією редакції.

Наукові роботи друкуються в авторській редакції без коректорських правок.

ЗМІСТ

РОЗДІЛ І. ІСТОРИЧНІ, ФІЛОСОФСЬКІ ТА ОРГАНІЗАЦІЙНО-МЕТОДИЧНІ ПИТАННЯ РОЗВИТКУ НАУКИ ТА ОСВІТИ В КОНТЕКСТІ ЄВРОІНТЕГРАЦІЙНОГО ПОСТУПУ

Олена Бундак	
Залучення селянства до організації громадських об'єднань (спілок, організацій).....	9
Альона Гарбарук, Олександр Курчаба	
Образ Героїв Крут у баченні студентів Луцького педагогічного коледжу...	10
Аурелия Гритениене	
Рута обыкновенная (<i>ruta graveolens</i>) в современной литовской прозе: внешняя характеристика, лечебные, пищевые свойства и символическое значение.....	12
Олександр Дем'янчук, Мар'яна Томашівська	
Реалізація компетентнісного підходу в системі професійної освіти педагога.....	20
Олександр Дем'янюк	
Волинь за Гетьманату П. Скоропадського: до сторіччя Української революції.....	23
Оксана Драч	
Історична антропологія як новітня парадигма історіописання.....	26
Наталя Земзюліна	
Джерела та напрями становлення гендерної освіти в сучасній школі ...	27
Наталія Кот	
Біографічний метод у соціологічних дослідженнях з розвитку освіти у Волинській області.....	31
Олена Кушпетюк	
Форми культурно-освітньої роботи перших музейних закладів України.....	33
Надія Левицька	
Гуманітарні науки в контексті європейської модернізації вищої освіти в Україні.....	35
Володимир Максимець, Василь Ковальчук, Олександр Сушик	
Готовність до інноваційної діяльності – професійна якість педагога.....	37
Лариса Мацюк	
Екологічна компетентність вчителя як чинник формування екологічної культури суспільства.....	39
Анжела Миколайчук	
Ефективність теорії множинного інтелекту розвитку обдарованої особистості педагога.....	41
Ірина Петренко	
Полтавщина у період другої світової війни (1939–1945 рр.) у науковому доробку історика Віри Жук.....	43

ІСТОРИЧНА АНТРОПОЛОГІЯ ЯК НОВІТНЯ ПАРАДИГМА ІСТОРІОПИСАННЯ

На початку 1970-х, коли прийшло «третє покоління» анналістів, а редакцію часопису очолив «тріумвірат» у складі Жака ЛеГофа, Емануеля ЛеРуа Лядюрі та Марка Ферро, методологічну однотайність спільноти «Анналів» почало лихоманити. «Бунт покоління» виявився передусім у запереченні «історії без людей», яка зводила політичне до соціального, а соціальне – до економічного, ігноруючи розмаїття індивідуальних і неповторних виявів минулого.

Народжується новий погляд на «територію історика», а саме переорієнтація від намагання описати цілісний образ минулого до зосередження на особистісному й неповторному.

Першим утіленням протесту стало оформлення на початку 1970-х альтернативного напрямку – історичної / культурної антропології як окремої дисципліни, що охоплює цілий комплекс проблем, пов'язаних із людиною.

До предметного поля історичної антропології належать: соціальна антропологія (соціальні фобії, колективні психози, напружені соціально-психологічні стани; нормативна та девіантна, зокрема асоціальна, поведінка; злочинність і форми насильства, маргінальні соціальні групи – злодії, повії, жебраки; сприйняття звичаю та права як соціального регулятора тощо); соціорелігійна історія (релігійна організація та релігійне дисциплінування суспільства; форми й вияви побожності; переломлення церковного вчення в уявленнях мирян про Бога, загробне життя, потойбічні та надприродні сили; ставлення до відьомства й чаклування тощо); політична антропологія (ідентифікація людиною себе в системі певної владної моделі; сприйняття влади та владних інститутів; проблема «згоди» у функціонуванні тієї чи тієї системи примусу; неформальні моделі влади / підпорядкування тощо); історія ідентичностей (форми соціальної, релігійної чи національної тотожності індивіда або певних груп); історія тілесності, емоцій, хвороб і сексуальної поведінки; історія повсякдення (історія приватного життя й родини; побутові практики, ритуали, жести, манери поведінки та спілкування, харчування й споживання напоїв, дозвілля та розваги; одяг і його соціальна й естетична функції тощо); «жіноча історія» і гендерні студії; широко витлумачений світ уявлень (ставлення до праці, власності, багатства / бідності, смерті, хвороб, родини, жінки; уявлення про час і простір, війну та мир тощо).

Цю переорієнтацію пізнавальних зусиль істориків добре ілюструє формула видатного французького філософа другої половини ХХ ст. Поля Рікера (1913–2005), що поєднала два гасла класичної сциєнтистської історіографії: «Пояснити більше, аби зрозуміти ліпше».

Шедевром історичної антропології нині вважають книжку згадуваного вже Емануеля Леруа Лядюрі «Монтайю, окситанське село від 1294 до 1324 р.», що вийшла друком у Парижі 1975 р. і невдовзі стала найбільшим бестселером французької історіографії ХХ ст.

Новаторство французьких істориків швидко підхопили їхні колеги з інших країн. Серед праць історико-антропологічного спрямування, які нині вже вважають класичними, не можна оминати виданої в 1975 р. збірки нарисів Наталі Земон Девіс (р. н. 1928) «Суспільство і культура в ранньомодерній Франції»; Роберта Дарнтонна «Велика різанина котів та інші епізоди з французької культурної історії», 1984 р.; Пітера Берка «Популярна культура в ранньомодерній Європі» та багато інших.

Історична антропологія, завдяки працям видатного російського медієвіста Арона Гуревича, у середині 1980-х пробила собі шлях навіть до найнепіддатливішого стосовно решти історіографічних новацій ХХ ст. Радянського Союзу. Серед праць, написаних дослідником в історико-антропологічному напрямі, відзначимо книжки «Культура и общество средневековой Европы глазами современников» (1989 р.) та «Средневековый мир: культура безмолвствующего большинства» (1990 р.). Під очевидним впливом Гуревича як «першопрохідця» історико-антропологічної проблематики сьогодні вона переживає в Росії помітне піднесення.

Отже, почавши з народних низів, антропологічна історія поступово залучила до свого предмета поведінку, звичаї, цінності, уявлення, вірування всіх соціальних груп, незалежно від їхнього становища в суспільній ієрархії, причому інтереси істориків, не обмежуючись стійкими й загальними стереотипами буденної свідомості, поширювалися й на великий пласт більш мінливих соціокультурних уявлень, багато в чому специфічних для різних соціальних груп.

УДК 396.37.140

Наталія Земзюліна

ДЖЕРЕЛА ТА НАПРЯМИ СТАНОВЛЕННЯ ГЕНДЕРНОЇ ОСВІТИ В СУЧАСНІЙ ШКОЛІ

Боротьба за гендерну рівність є складовою прогресивних змін суспільства, тісно пов'язана з політичною свободою, скасуванням соціального та національного гноблення. Вивчення та переосмислення ідеї гендерної рівності в українській історії дасть змогу не тільки зрозуміти розвиток цієї ідеї в минулому, а й визначити механізми реального забезпечення гендерної рівності в сучасному українському суспільстві, що можливо тільки за умови змін у суспільній свідомості, розумінні гендерної рівності не як чогось чужого, нав'язаного ззовні, а як невід'ємної складової світогляду українського народу.

Метою даної роботи є пошук джерел історичного матеріалу, що подається в сучасних програмах, підручниках з історії для загальноосвітніх навчальних закладів України, в контексті формування гендерного паритету історичного знання.

Одним із найбільш доступних шляхів поповнення вітчизняного історичного наукового знання є дослідження історичної особистості, що здійснюється в контексті біографічних даних, світогляду, основних етапів життя. Вивчення учнями біографії історичних діячів дозволяє визначатися із позитивними та негативними рисами, вчинками персонажів із метою формування власної особистості.